Regionledningskontoret
Therese Strimell Flodqvist

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-05-25

TRN 2022-0075

Tillväxt- och
regionplanenämnden

Yttrande över Landsbygdsstrategi 2030 Södertälje kommun

Regionledningskontorets förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande.

> Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Södertälje kommun över Landsbygdstrategi 2030

Sammanfattning

Södertälje kommun har remitterat ärende Landsbygdsstrategi 2030 för Södertälje kommun, till Region Stockholm för yttrande.
Tillväxt- och regionplanenämnden svarar på Region Stockholms vägnar.

Södertälje kommun har tagit fram ett förslag till Landsbygdsstrategi 2030 som ett led i arbetet att stärka landsbygderna och skärgårdsmiljöer i Södertälje kommun. Strategin riktar sig främst till Södertälje kommuns medarbetare och politiker. Strategins mål är att skapa livskraftiga landsbygder med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling.

Region Stockholm är positiv till att Södertälje kommun tagit fram en landsbygdsstrategi för sina landsbygds- och skärgårdsmiljöer. Strategins mål överensstämmer med relevanta delar i den regionala utvecklingsstrategin för Stockholmsregionen, RUFS 2050 (LS 2015–0084), och i Landsbygds- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen (TRN 2016–0127). Landsbygdsstrategin 2030 kan stärkas ytterligare av att ta vara på underlag och kunskap från den regionala livsmedelsstrategin.

Bakgrund

Södertälje kommun har tagit fram ett förslag till en kommunal landsbygd-strategi vars syfte är att främja livskraftiga och hållbara landsbygder och skärgårdsmiljöer i kommunen. Landsbygdsstrategin 2030 omfattar alla kommunens landsbygder och skärgårdsmiljöer. Geografiskt avgränsas

landsbygder i Södertälje kommun till allt som ligger utanför Södertälje tätort. Landsbygdsstrategin 2030 syftar till att öka kunskapen om landsbygdernas kvaliteter, utmaningar och förutsättningar samt stärka landsbygdsperspektivet i kommunens olika verksamheter. Strategin utgör en grund för hur kommunen ska arbeta med landsbygds- och skärgårds-utveckling.

Strategin utgår ifrån fem föreslagna insatsområden för att svara upp mot FN:s globala mål för hållbar utveckling, den nationella landsbygdspolitiken och kommunala mål. De fem målområdena är: tillgänglighet och konnektivitet, lokalsamhället, näringsliv, landskap och livsstil samt gemensam utveckling.

För att kunna hantera svaren snabbare önskar Södertälje kommun att yttrandet är fördelat på rubriker uppdelade på del 1 Strategi och del 2 Fördjupande underlag. Region Stockholm yttrar sig över del 1 Strategi.

Region Stockholms yttrande
Region Stockholm ser positivt på förslaget till Landsbygdsstrategi 2030 och dess initiativ för livskraftiga landsbygder och skärgårdsmiljöer med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd. Region Stockholm välkomnar att Södertälje kommun arbetar utifrån ett helhetsperspektiv och lyfter fram hållbarhetsdimensionerna som en röd tråd i strategin.

Strategins mål överensstämmer med relevanta delar i den regionala utvecklingsstrategin för Stockholmsregionen, RUFS 2050 (LS 2015–0084), och i Landsbygds- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen (TRN 2016–0127). De föreslagna insatsområdena fångar in såväl kommunens som länets behov. Region Stockholm håller med om att landsbygds- och skärgårdsutveckling är både en regional och en storregional samverkansfråga inom Östra Mellansverige. Region Stockholm ser positivt på att Södertälje kommun tar upp kopplingen till de större regionala sambanden i strategins analys.

Landsbygdsstrategin 2030 framhåller vikten av att förbättra tillgängligheten samt att utveckla attraktiva och livskraftiga lokalsamhällen. Detta kan bland annat göras genom att förbättra möjligheten att resa kollektivt, säkerställa tillgång till handel, offentlig och kommersiell service. Region Stockholm välkomnar att strategin lyfter fram landsbygdsnoden Mölnbo samt serviceorterna Hölö, Tuna och Ekeby då det går i linje med Landsbygds- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen. På dessa

platser ska kommunen lägga störst kraft på att underlätta och skapa förutsättningar för att erbjuda handel och service.

Strategin tar även hänsyn till den omfattande kuststräcka som Södertälje kommun har och det är av stor vikt att de natur- och kulturvärden samt de ekosystemtjänster som havet, Mälaren och kusten levererar kan värnas. Södertälje kommun fortsätter att vara en viktig nod i Sverige för de gröna näringarna och en hållbar livsmedelsutveckling. Region Stockholm är positiva till att strategin tar upp livsmedelsproduktion och lokal mat i offentliga måltider samt arbetet som projektet MatLust driver. Region Stockholm anser att strategin kan stärkas ytterligare av att ta vara på det underlag och den kunskap som finns tillgänglig i Stockholms läns livsmedelsstrategi.

En inriktning i Landsbygdsstrategin 2030 är att stärka en attraktiv besöksnäring, vilket stämmer väl överens med RUFS 2050, och spelar en viktig roll för hela länets näringsliv och attraktionskraft. Besöksnäringen i Stockholmsregionen har varit hårt drabbad under pandemin och är i stort behov av återhämtning och utveckling under de kommande åren. Region Stockholm välkomnar därmed initiativ som bidrar till att underlätta för företagen inom besöksnäringen eftersom branschen är viktig för att kunna erbjuda fler arbetstillfällen.

Region Stockholm ser synergieffekter mellan kommande regional handlingsplan för Landsbygd- och skärgårdsstrategin för Stockholms-regionen och Södertälje kommuns kommande handlingsplan för att förverkliga Landsbygdsstrategi 2030. Region Stockholm anser att Landsbygdsstrategin sätter fokus på ett viktigt kunskapsområde som med denna strategi kan beaktas mer systematiserat i kommunal verksamhet.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Anton Västberg
Utvecklingsdirektör

Beslutsunderlag

1. Landsbygdsstrategi 2030 Södertälje kommun - remissversion

Beslutsexpediering

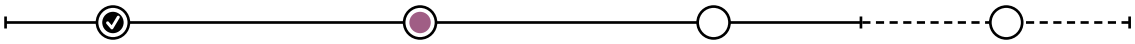
1. Södertälje kommun

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2022-05-25

Södertälje kommun

Landsbygdsstrategi 2030

Levande landsbygder i Södertälje kommun

REMISSVERSION 2022-03-31

Dokumentinformation

Styrning
Landsbygdsstrategin beslutas av kommunfullmäktige.

Uppföljningsansvar
Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för uppföljning. Nämnder och styrelser ansvarar för arbetet inom sina respektive ansvarsområden.

System för uppföljning
Arbetet utifrån Landsbygdsstrategin ska följas upp årligen och bereds av samhällsbyggnadskontoret genom delårsbokslut. Uppföljning sker under Q3.

Giltighetstid
Landsbygdsstrategin har en giltighetstid på 4 år. (2022-2025)

Revidering
Landsbygdsstrategin ska aktualitetsprövas eller revideras senast år 2025.

Tidshorisont
Landsbygdsstrategin siktar till 2030.

Avgränsning
Landsbygdsstrategin omfattar alla kommunens landsbygd- och skärgårdsmiljöer. Strategin hanterar boende, företagande och besöksnäring. Geografiskt avgränsas landsbygder i Södertälje kommun till allt som ligger utanför Södertälje tätort.

Syfte
Landsbygdsstrategin syftar till att öka kunskapen om landsbygdernas kvaliteter, utmaningar och förutsättningar samt stärka landsbygdsperspektivet i kommunens olika verksamheter. Strategin utgör en grund för hur kommunen ska arbeta med landsbygds- och skärgårdsutveckling.

Övergripande mål
Målet är att skapa livskraftiga landsbygder med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling.

Användning & Målgrupper
Ett stöd för politiker, medborgare och kommunkoncernens anställda som ska underlätta samarbete, dialog och samsyn mellan aktörer inom offentlig, privat och ideell sektor på landsbygden.

Landsbygdsstrategi 2030, dnr: 2020/000021
Fastställd av: Kommunfullmäktige 2022-10-03
Giltighet: 2022-2025
Ansvar för uppföljning och revidering: Kommunstyrelsen
Dokumentansvar: Samhällsbyggnadskontor

Innehållsförteckning

Förord 5

Läsanvisningar 6

Om strategin 7

DEL 1 -STRATEGI 9

Vision, målområde och mål 10

- Tillgänglighet och konnektivitet 13
- Lokalsamhällen 17
- Näringsliv 21
- Landskap och livsstil 25
- Gemensam utveckling 29

Genomförande, uppföljning och styrning 32

DEL 2 -FÖRDJUPANDE MATERIAL 35

- Södertäljes förutsättningar 36
- Från globala till lokala mål 38
- Kommunala styrdokument 40
- Uppföljnings- och dialogverktyg kring livskvalité 43
- Kommunens ansvar - roller och verktyg 45
- En enkät 49
- Bakgrund och arbetsprocess 50
- Referenser 51

Förord

(Infoga text från politiker)

Totat raturio et aut adiscie ntibus exces di quas accaborpores rerum, ut litatibust, culloribus magnim fugit lam, sae eicil inullabor rehendisto inum et labore plam dolore, senistibus dolo mod eum at omnihicae. Borepre ndicipsunt, que natem fuga. Ut occulla prorias core plit voluptaquo teni re, voluptatur sum desti ilit ut res as doluptia voluptam, offic tet maiorehenis earum velectibus aute nim am, sus aut precto te vellis prorrumet eius, none nihitemolore dolorernamet ullam vellant fugia poriorro magnis sustio ex es dolupta quature preptaquas parumquis aut que nobis sincto to eliti aut apist acerupicide vel mi, a vitae veliquidel mo et quam eumquunt eum ilit, tem quis ut dem aut quodi volore pro modit, consed maximint laborrovid molorem re nem quibus magnitat. Odis quo doluptu sdaectur? Ficatur endanduci dolorem. Et que vollupit mincian daepedipsam, ommolest que nosam ut omnimpo runtotas consed quiatur, officto blaborum inveres maionseriae saescim olorae evel mo dendi officat estibus.

Es intios dunt utenet, qui occatia prepro dic tet volor sinis sum, officim nobis qui ut dolum nis sum ate poruptatusda dent asincit atius, nonseque aut vellant.

Um reratec estium veles maior seditatur aut aut quam nis seque voluptas rehendi niendanda versperum voluptatiore num fugia coneste paria ducipsa pidebitatem etur aut earumqu atestium exere rem fugitas pereper fernate vent es voloriam dolum quidem solessi doleces ernatquamet et, simpori beratureici dolorro renecto corendit et idemolupis moluptas pratin restotas di autem. Ut prese nus, conetum voluptatur, tes dolor aris eos dolestr umquiscitas autem. El inum cus duntiunt esserum namet volest, consed moluptate sequia volectiatque es excerna tioreperrum doluptur re, omnim ex expland ipsunt.

<Namn> <Titel>	<Namn> <Titel>	<Namn> <Titel>	<Namn> <Titel>

Läsanvisningar

Vad innehåller strategin?

Landsbygdsstrategin fokuserar på landsbygder och skärgårdsmiljöer i Södertälje kommun och anger kommunens viljeinriktningar och prioriteringar från 2022–2025.

Landsbygdsstrategin är indelad i två delar:

Del I - Strategi – beskriver själva strategin med vision, målområden och tillhörande mål.

Del 2 - Fördjupning – beskriver bland annat Södertäljes förutsättningar, kopplade styrdokument, kommunens ansvar, bakgrunden till Landsbygds-strategin, utformningen och hur uppföljning ska ske.

Hur ska du använda strategin?

Landsbygdsstrategin riktar sig först och främst till medarbetare och politiker som arbetar i Södertälje kommuns förvaltningar, nämnder, styrelser och bolag. Viljan att skapa levande landsbygder ska genomsyra allt arbete inom koncernen men ska också involvera och inspirera kommunens näringsliv, föreningar och invånare.

Landsbygder istället för landsbygden

Att det inte finns en landsbygd utan olika typer av landsbygd är något som uppmärksammas i Landsbygdskommitténs slutbetänkande (SOU 2017:1) där författarna genomgående skriver om ”landsbygderna” i plural i rapporten.[1] Landsbygdsstrategin för Södertälje kommun använda landsbygder i plural, obestämd form eftersom vi då påminns om att landsbygder är olika.[2] På så sätt kan undvika generaliseringar samtidigt som vi värnar och utvecklar de unika kvaliteterna som respektive kommundel och landsbygd har.

1 (Stockholms läns landsting, 2017) s.11
2 (Hela Sverige, 2017)

Om strategin

Sammanfattning

I Södertälje kommun är Landsbygdsstrategin ett aktiverande styrdokument som håller ihop kommunens arbete för hållbar samhällsutveckling på landsbygderna. Strategin ska vara vägledande i arbetet med landsbygdsutveckling och omfatta kommunens alla landsbygder och skärgårdsmiljöer. Med landsbygder menas i detta dokument hela kommunen exklusive Södertälje tätort. Utöver det ska strategin också tydliggöra hur Södertälje kommun kan värna och utveckla de unika kvaliteterna som respektive kommundel har.

Varför en Landsbygdsstrategi?

Det finns flera syften med att ta fram en Landsbygdsstrategi. Förutom att den ska öka kunskapen och attraktivitet i Södertäljes landsbygder ska den också göra arbetet mer effektivt.

Inriktning

Inriktningen för Landsbygdsstrategi ska följer Landsbygds- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen, samt har anpassats till Södertälje kommuns förhållanden och tidigare inriktning enligt översiktsplanen FRAMTID SÖDERTÄLJE.

I Södertälje är Landsbygd- och skärgårdsstrategin:

- ett planeringsunderlag som ska fungera som en fördjupning av landsbygds- och skärgårdsfrågor i översiktsplanen 2050 och ge vägledning till kommunens översiktsplanering fram till år 2030
- ett visionsdokument som ska underlätta samarbete, dialog och samsyn mellan aktörer inom offentlig, privat och ideell sektor i landsbygder och skärgården
- ett kunskapsunderlag som ska beskriva landsbygdernas faktiska förutsättningar att utvecklas.

Landsbygds- och skärgårdsstrategin är däremot inte:

- ett juridiskt bindande dokument som styr exempelvis detaljplaner, strandskydd eller naturreservat
- ett investeringsbeslut som styr hur offentliga medel ska fördelas i kommunen
- en forskningsrapport eller en vetenskaplig studie.

Aktiverande styrdokument syftar till förändring och utveckling. De anger händelser eller situationer som kommunen vill åstadkomma genom egna initiativ.

Målet är att skapa livskraftiga landsbygder med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling.

Livskraftiga landsbygder med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd.

DEL 1 –Strategi

Vision, målområde och mål

Vision

År 2030 är landsbygder i Södertälje attraktiva platser att bo i, att driva företag i och platser som attraherar studenter och besökare. Landsbygder i Södertälje är välkomnande platser som erbjuder tillgång till rika natupplevelser och hållbara jordbruk kombinerat med varierad näringsliv och attraktiva livsmiljöer – platser där människor trivs. I Södertälje är det självklart att investera i våra livskraftiga landsbygder för att säkerställa en sammanhållen och hållbar samhällsutveckling för dagens och framtidens generationer.

Strategin ska tydliggöra hur kommunen kan leva upp till den uttalade målsättningen att Södertälje ska värna och utveckla de unika kvaliteterna som respektive kommundel har och underlätta för de människor som vill bo, verka och driva företag på landsbygden. Dessutom ska strategin omfatta ovanstående för de delar av kommunen som är skärgårdsmiljöer.

Målområde

Med utgångspunkt i visionen och dialogprocessen har fem målområden och tillhörande mål formulerats för att svara upp mot de Globala målen för hållbar utveckling, den nationella landsbygdspolitiken och kommunala mål som uttrycks i mål- och budget, översiktsplanen och andra relevanta styrdokument.

Målområde 1–4 hanterar olika delar av kommunens arbete med levande landsbygder, medan målområde 5 består av mål som är förutsättningar till att säkerställa resurser till övriga målområden.

1. **Tillgänglighet och konnektivitet** - fysisk och digital
2. **Lokalsamhället** - attraktiva och livskraftiga lokalsamhällen
3. **Näringsliv** - varierat och hållbara näringsliv
4. **Landskap och livsstil** - natur, kultur och rekreation
5. **Gemensam utveckling** - kommunal närvaro och organisation

Mål

Varje mål beskriver prioriteringar och vad Södertälje vill uppnå. Målen hänger många gånger samman och skulle passa in under flera målområden. Oavsett var de behandlas, är avsikten att helheten ska täcka in det viktigaste.

Utifrån målen ska konkreta aktiviteter formuleras i kommande handlingsplaner för att sedan konkretiseras i nämndernas och styrelsens verksamhets- och affärsplaner. Landsbygdsstrategin ska vägleda så att varje projekt och aktivitet bidrar till att målen uppfylls.

Mål för levande landsbygder

1. Tillgänglighet och konnektivitet - fysisk och digital

1.1 arbeta för att ständigt förbättra tillgången till internet och telefoni
1.2 förbättra möjligheten att resa kollektivt
1.3 bygga ut pendlarparkeringar samt utvecklar gång och cykelvägar
1.4 säkerställa tillgången till handel och service

2. Lokalsamhällen - attraktiva och livskraftiga lokalsamhällen

2.1 planera för varierat boende i attraktiva miljöer
2.2 säkerställa offentlig service
2.3 främja kultur- och föreningsliv - för att skapa trygga mötesplatser
2.4 prioritera och investera i attraktiva skolor och förskolor

3. Näringsliv - varierat och hållbara näringsliv

3.1 stärka långsiktiga förutsättningar för näringslivsutveckling i landsbygderna
3.2 stärka en attraktiv besöksnäring
3.3 verka för ökad lokalproduktion
3.4 tillgodose kompetensförsörjningen i de gröna näringarna
3.5 främja samverkan och dialog för ett bättre företagsklimat

4. Landskap och livsstil - natur, kultur och rekreation

4.1 verka för långsiktig hållbara markanvändning
4.2 säkerställa närhet till naturen
4.3 främja friluftsliv och naturupplevelser
4.4 skapa förutsättningar för hållbara livsstilar
4.5 värna våra gemensamma kulturmiljöer och kulturarv

5. Gemensam utveckling - kommunala närvaro och organisation

5.1 stärka landsbygdsperspektivet i kommunkoncernens olika verksamheter
5.2 sprida och höja kunskapen om landsbygdernas kontext
5.3 tydliggöra ansvar och samla resurser
5.4 främja ökat samarbete mellan akademi, föreningsverksamhet, näringsliv och kommunkoncernen
5.5 öka kommunens synlighet på landsbygderna

MÅLOMRÅDE 1

Tillgänglighet och konnektivitet

Förbättra den fysiska och digitala tillgängligheten

Visionstext – Vart vi vill komma:
I Södertälje är det möjligt att bo, leva och verka i hela kommunen.

Strategitext – Så gör vi:
Genom att knyta ihop alla delar av kommunen både digitalt och fysiskt skapar vi förutsättningar för människor att bo, leva och verka i hela kommunen. Det handlar om flera olika pusselbitar som ska falla på plats för att tillgängligheten ska öka. Vi satsar på att fortsätta och bevaka tillgången till fungerande telefoni och bredband. Vi fortsätter arbeta för förenklade resvägar, med pendlarparkeringar, cykelvägar och en förstärkt kollektivtrafik.

Södertälje kommun har ett unikt läge med närhet till både stad och land, och många viktiga transportmedel, vilket underlättar både för den som vill röra sig inom kommunen, och den som vill besöka oss.

Möjligheten till hållbart resande blir en viktig del både i planeringen av nya områden, och i förstärkandet av redan befintliga områden. Vi fortsätter också att fokusera på de i RUFS:en utpekade serviceorterna Hölö, Tuna och Ekeby samt landsbygdsnoden Mölnbo. Samtidigt som vi uppmuntrar innovativa lösningar för service och handel på ytterligare platser i kommunen som idag saknar tillgång till affär.

Mål – Därför prioriterar vi att:

1.1 arbeta för att ständigt förbättra tillgången till internet och telefoni
1.2 förbättra möjligheten att resa kollektivt
1.3 bygga ut pendlarparkeringar samt utvecklar gång och cykelvägar
1.4 säkerställa tillgången till handel och service

Inriktning - förbättra tillgänglighet

1.1 arbeta för att ständigt förbättra tillgången till internet och telefoni
Oavsett var i kommunen du bor ska du ha tillgång till välfungerande internet och telefoni. Eftersom Södertälje kommun har en stor andel landsbygd är det viktigt med ett proaktivt arbete för att säkerställa att ingen del av kommunen hamnar efter i den tekniska utvecklingen. Välfungerande internet och telefoni är viktigt både för den som bor på landsbygden, men underlättar även företagande. När nya lösningar för telefoni och bredband tillkommer ser Södertälje kommun till att landsbygderna inte hamnar på efterkälken.

1.2 förbättra möjligheten att resa kollektivt
Landsbygdstrafiken behöver utvecklas för att ge grundläggande tillgänglighet och fungerande resmöjligheter i kommunens glesare delar. Fokus ligger på att säkra bussförbindelser under pendlingstid samt verka för utbyggd anropstrafik övrig tid[3]. I detta ingår också att titta på möjligheter för nya pendlings och stombussar som tillsammans med förbättrade möjligheter till pendlarparkering ökar möjligheten att åka kollektivt vissa delar av resan. När vi planerar nya bostadsområden tas kollektivtrafiken med i planeringen, både i den fysiska utformningen men också genom samarbete med stockholmsregionen för att stärka turtätheten och tillgången till kollektiva resor.

En landsbygdsnod är en tätort med en befolkning på minst 1000 invånare som förväntas erbjuda service med en viss bredd som omfattar bland annat livsmedelsbutik, skola, idrottsplats och äldrevård.

1.3 bygga ut pendlarparkeringar samt utvecklar gång och cykelvägar
Bilen kommer fortsatt vara viktig för den som bor på landsbygden, därför är det viktigt med ett hela-resan-perspektiv där vi ser vikten att på ett tryggt och säkert sätt byta färdmedel. Genom utbyggnad av pendlarparkeringar för bil, cykel och båt kan vi förkorta de enskilda resorna och stärka upp kollektivtrafiken. En fortsatt utbyggnad av gång- och cykelvägar bidrar till trafiksäkerhet och gör det enklare att förflytta sig på landsbygden utan att behöva promenera eller cykla på landsvägar med tung och snabb trafik.

En serviceort är en mindre ort på landsbygden med en befolkning på minst 250 invånare, de förväntas erbjuda ett basutbud av service.

1.4 säkerställa tillgången till handel och service
I landsbygds och skärgårdsstrategin för Stockholms län är Mölnbo utpekat som landsbygdsnod medan Hölö, Tuna och Ekeby är utpekade som serviceorter[4]. Då Järna har ett större antal invånare än så är orten inte utpekad, men finns med i Södertäljes tänk kring tillgång till handel och service. I arbetet med att säkerställa tillgången till handel och service läggs fokus på redan utpekade orter. Det är här kommunen ska lägga störst kraft på att underlätta och skapa förutsättningar för att erbjuda handel och service. Utöver basutbud finns goda förutsättningar för nya innovativa lösningar både i redan utpekade orter och på orter som idag saknar tillgång till affär. Det kan exempelvis handla om servicepunkter där den som handlar på internet kan hämta ut paket.

3 (Södertälje kommun, 2017)
4 (Landsbygd och skärgårdsstrategi för Stockholmsregionen, 2018)

B'TWIN

MÅLOMRÅDE

2

Lokalsamhällen

Attraktiva och livkraftiga lokalsamhällen

Visionstext - Vart vi vill komma:
I Södertälje finns goda möjligheter till ett lantligt boende med tillgång till de unika kvaliteter som landsbygderna och kommundelarna har. Södertälje är en kommun med attraktiva och levande lokalsamhällen för invånare att ta del av, i livets alla skeden.

Strategitext - Så gör vi:
Genom att planera för varierade bebyggelseformer som lockar människor i olika åldrar och olika faser av livet bidrar vi till heterogena samhällen på våra landsbygder. Södertälje kommun bidrar till att skapa goda förutsättningar för det lokala föreningslivet, bland annat genom att stötta föreningar, aktiviteter och arrangemang som redan finns, samt bidrar med kunskap och kontaktnät till den som vill starta något nytt. Detta skapar förutsättningar för ökad social gemenskapen, inom orterna och mellan landsbygderna. Offentlig service med bland annat förskola, skola, idrottsanläggningar, äldreomsorg kommer med tidigt i planprocessen, detta är viktigt för att ge möjligheten för de boende att bo kvar i bygden genom livets alla skeden.

Mål - Därför prioriterar vi att:

2.1 planera för varierat boende i attraktiva miljöer
2.2 säkerställa offentlig service
2.3 främja kultur- och föreningsliv - för att skapa trygga mötesplatser
2.4 prioritera och investera i attraktiva skolor och förskolor

Inriktning - utveckla attraktiva och livskraftiga lokalsamhällen

2.1 Varierat boende i attraktiva miljöer

En variation av bostäder, offentlig service och arbetsplatser skapar goda förutsättningar för landsbygder. Den vanligaste orsaken människor flyttar från landsbygderna är att livssituationen förändras, man börjar studera, bildar kanske familj och blir äldre. Därför är det angelägen att skapa en blandning av upplåtelseformer, bostadsstorlekar och boendetyper som passar under olika perioder av livet. Plats för barn och unga, äldre och personer med funktionsnedsättning behöver prioriteras i planeringen av nya bostadsområden. Det är dock viktigt att säkerställa att ny bebyggelse inte försvagar landsbygdernas unika karaktär och kvaliteter.

2.2 Säkerställa offentlig service

En god samhällsservice bidrar till invånarnas livskvalitet och folkhälsa[5]. Kommunen har ett ansvar att ordna god offentlig service för allmänheten vilket är lika viktigt som infrastruktur och attraktiva livsmiljöer. Offentlig service i form av förskola, skola, äldreomsorg samt idrotts-och fritidsanläggningar är viktiga förutsättningar för kvarboendet på landsbygderna. För att bibehålla befolkning, samt locka nya personer till våra landsbygder är det viktigt att säkerställa tillgången till offentlig service redan i planeringen av nya områden, samt i stärkandet avbefintliga områden.

2.3 Främja kultur och föreningsliv - för att skapa trygga mötesplatser

En levande landsbygd behöver ett aktivt föreningsliv. Ett led i detta är att stärka stödet till bygdegårdar, mötesplatser och samlingslokaler i kommundelarna. Lokala föreningars möjligheter att aktivera människor utanför stadskärnan behöver beaktas och uppmuntras.[6] Framgångsrikt föreningsliv förstärker livskvaliteten genom att erbjuda platser att träffas med andra invånare, organisera kulturella evenemang, fritidsaktiviteter. Kommunen använder i den mån det är möjligt sina lokaler som språngbräda för att vara delaktiga i den lokala utvecklingen och stärka föreningslivet och nätverkande.[7] Trygga och fungerande mötesplatser för människor i alla åldrar förbättrar förutsättningarna för nytt engagemang, men bidrar även till att underlätta för redan befintliga föreningar och evenemang som genomförs i Södertäljes landsbygder. Trygghet, tillit och samhörighet är en viktig grund för den sociala samanhållningen för invånarnas välbefinnande. Tillhörighetskänslan skapas bäst i den gemensamma aktiviteter i det offentliga rummet.

2.4 Utveckla attraktiva skolor och förskolor

Skola och förskola har både ett värde för utbildning men också ett starkt symboliskt värde för landsbygderna och kommundelarna. En bra skola skapar ett mervärde och attraktivitet för bygden, för både inflyttning och näringslivsutveckling. Kommunens skolor och förskolor belägna på landsbygderna ska vara attraktiva att välja för såväl elever som för personal.[8]

5 (Region Stockholm, 2018, s. 185)
6 (Södertälje kommun, 2021, s. 32)
7 (Vallentuna kommun, 2021, s. 10)
8 (Vallentuna kommun, 2021, s. 12)

MÅLOMRÅDE

3

Näringsliv

Ett diversifierat och stärkt lokalt näringsliv

Visionstext - Vart vi vill komma:
I Södertälje bidrar ett diversifierat och stärkt näringsliv i landsbygderna till att hela kommunens attraktionskraft ökar. Södertälje fortsätter att vara en viktig nod i Sverige för de gröna näringarna, hållbar livsmedelsutveckling, och en tillgänglig besöksnäring.

Strategitext - Så gör vi:
Genom strategisk planering, och kontinuerlig dialog med företagare skapa vi långsiktiga förutsättningar för näringslivsutveckling i våra landsbygder. Vi tar vara på och medverkar till att utveckla nya idéer, samverkansmetoder och arbetssätt tillsammans med näringslivet som speglar Södertäljes strategiska läge när det gäller infrastruktur, geografi och demografi. Samverkan, dialog, kompetensförsörjning, platsutveckling säkerställer en dynamisk och stärkt lokalt näringsliv i våra landsbygder.

Mål - Därför prioriterar vi att:

3.1 stärka långsiktiga förutsättningar för näringslivsutveckling
3.2 stärka en attraktiv besöksnäring
3.3 verka för en ökad lokalproduktion
3.4 tillgodose kompetensförsörjningen i de gröna näringarna
3.5 främja samverkan och dialog för ett bättre företagsklimat

Inriktning - Ett diversifierat och stärkt lokalt näringsliv

3.1 stärka långsiktiga förutsättningar för näringslivsutveckling

I Södertälje möts industri som landsbygd, här finns både industriell tillverkning och livsmedelsproduktion. Den levande stadskärnan är en utmärkt plats för företagande inom handel och service. Vår rika landsbygder har en lång tradition av ekologisk odling. Alla branscher bidrar till Södertäljes mångfald och stärker i sin tur förhållandet mellan stad och land. Landsbygdsföretagen i Södertälje kommun efterfrågar bland annat bättre kollektivtrafik och förbindelser för att landsbygdsföretagen skall ha en chans att få tag på personal med rätt kompetens. Det krävs en samsyn på utvecklingen av landsbygden för att öka flödet och locka fler besökare. Ett utökat bredband och kommunalt vatten och avlopp är ett måste för de företag som vill växa.

3.2 stärka en attraktiv besöksnäring

Besöksnäringen på Södertäljes landsbygd är viktig i arbetet med att utveckla Södertälje som destination. Vi har starka varumärken som fungerar som dragningskraft och driver besökare till hela kommunen. Södertälje har ett bra geografiskt läge med europavägar, vattenleder och gästhamnar, spårlinjer med både pendel- och fjärrtåg, närhet till tre flygplatser vilket gör att 2.3 miljoner människor kan nå Södertälje på en timme. Landsbygderna erbjuder många attraktioner inom friluftsliv, naturupplevelser och har ett stort fokus på lokalproduktion och hållbarhet. Däremot saknas anledningar för året runt besök, och infrastrukturen ute i kommundelarna tillgodoser inte besökarnas efterfrågan.

3.3 verka för ökad lokalproduktion

Kommunen arbetar med att skapa innovationer och möjliggöra lokal mat i offentlig måltid. Södertälje kommun ger stöd till näringslivet för att utöka möjligheten att utveckla den lokala matproduktionen. MatLusts Utvecklingsnod verkar som motor för att utveckla ett hållbart och innovativt livsmedelssystem genom kostnadsfritt utvecklingsstöd till små och medelstora företag som vill växa och arbeta aktivt med hållbarhetsfrågor. Genom att använda upphandling och beställning som hållbarhetsverktyg och följa upp kraven systematiskt kan Södertälje bidra till att öka efterfrågan på lokal matproduktion.

3.4 prioritera kompetensförsörjningen inom gröna näringarna

Kompetensförsörjningen är en av de viktigaste frågorna för tillväxt och konkurrenskraft i Södertälje kommun. För att kunna matcha efterfrågan av kompetens med rätt utbildning behövs inspel från näringslivet för att veta hur kompetensbristen ser ut, för att tillsammans hitta tillvägagångssätt för att komma tillrätta med problematiken. Detta görs i Södertälje i en samverkansmodell med kommun, utbildare samt näringsidkare i landsbygderna. Samverkan sker genom besök och nätverkande för att kunna möta upp med de utbildningar som krävs. Företagen behöver vara med i processen från tidigt skede för att marknadsföra sina arbetsplatser och locka studenter. Matchningen mellan utbildning och efterfrågad kompetens behöver bli tydligare, för att tillgodose såväl tätorts- som landsbygdsföretag.

3.5 Samverkan och dialog för ett bättre företagsklimat i landsbygderna

I Södertälje bidrar företagsklimatet till att skapa hållbar tillväxt och fler arbetsplatser. Hållbar tillväxt är centralt för att säkra ett gott företagsklimat och är viktigt för att säkra välfärden och ge service till dem som bor, lever och verkar i Södertälje kommun. En nära dialog och samverkan med företagare är en förutsättning för att kunna arbeta för ett ännu bättre företagsklimat. För att kunna förstå näringslivets behov och i vilka frågor de behöver stöd och hjälp ordnas företagsbesök, företagsträffar samt andra event så som mässor. Detta görs bland annat genom att skapa mötesplatser för företagen genom event och mässor där nätverk är i fokus.

MÅLOMRÅDE

4

Landskap och livsstil

Natur, kultur och rekreation

Visionstext - Vart vi vill komma:
I Södertälje är det ömsesidiga beroende mellan levande landskap, biologisk mångfald och hållbara livsstilar en självklarhet.

Strategitext - Så gör vi:
Genom att lyfta fram de höga natur- och kulturvärdena i landsbygderna och i skärgården, sköter och förvaltar dem på ett sätt som värna och utvecklar dessa kan vi verka för levande landskap som stödjer och främjar hållbara livsstilar. Friluftsliv bidrar med värden till hela samhället, som god folkhälsa, gemenskap och naturförståelse hos medborgarna. Naturupplevelser lägger grunden för en livslång relation till naturen och förståelse för människans beroende av den. Naturresurser bör bevaras och jordbruksmetoder som gynnar klimatet och miljön bör användas för att motverka klimatförändringar.[9] Genom kommunens samhällsplanering och markanvändning tar vi hänsyn till friluftslivets och ekosystemets olika behov för att säkerställa tillgång till attraktiva, resilienta och levande natur- och kulturlandskap.

Mål - Därför prioriterar vi att:

4.1 verka för långsiktigt hållbar markanvändning
4.2 säkerställa närhet till naturen
4.3 främja friluftsliv och naturupplevelser
4.4 skapa förutsättningar för hållbara livsstilar
4.5 värna våra gemensamma kulturmiljöer och kulturarv

9 (European Commission, 2021)

Inriktning - natur, kultur och rekreation

4.1 verka för långsiktigt hållbar markanvändning

Delar av Södertäljes landsbygder är utsatta för ett starkt förändringstryck. Mark tas i anspråk för bostäder medan fritidshus omvandlas till åretruntboende. Med ett större befolkningsunderlag läggs en grund för att utveckla kommunikationer och service. Samtidigt ökar risken för målkonflikter mellan markutnyttjande för å ena sidan jord och skogsbruk och å andra sidan boende och infrastruktur, exempelvis genom att brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk.[10]

Jordbruksmark är en ändlig resurs med högt värde för nuvarande och kommande generationer. Jordbruksmarkens värden ska beaktas vid avvägning mot annan markanvändning med avseende på hushållnings-, kultur- och naturvårdshänsyn. I enlighet med miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark endast tas i anspråk om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.[11] I Södertälje ska långsiktig hållbarhet överordnas kortsiktiga ekonomiska överväganden när vi planerar, skapar och utvecklar våra landsbygder.

4.2 säkerställa närhet till naturen

Södertälje kommun har en rik och varierande natur med stora skogsområden, artrika betade ängs- och hagmarker, herrgårdslandskap, många sjöar av varierande storlek och karaktär, åar och bäckar, mälarlandskap och en inner- och mellanskärgård med unika naturmiljöer.[12] Mycket av vår natur finns i landsbygder i form av skog, mark och vattendrag, som är viktig för rekreation, hälsa och biologisk mångfald. Naturresurserna på landsbygden ska användas för såväl produktion som livsmiljö, Dessa naturresurser är grunden för en stor del av den ekonomiska och sociala aktiviteten på landsbygderna.[13] Forskningsresultat visar att det finns ett tydligt samband mellan människors tillgång till natur och deras välbefinnande. Närheten till naturen i Södertälje har stor betydelse både för invånare och besökare.

4.3 främja friluftsliv och naturupplevelser

Södertäljes landsbygderna är till för alla invånare i kommunen, för boende, företagare, och besökare. Landsbygderna med sin närhete till naturen att skapar förutsättningar för ett bra friluftsliv. De höga natur- och kulturvärdena i landsbygderna och i skärgården är en förutsättning för rekreation och friluftsliv och ska värnas vid utveckling.

10 (Stockholms Läns Landsting, 2015, s. 14)
11 (Södertälje kommun, 2013, s. 48)
12 (Södertälje kommun, 2013, s. 89)
13 (Stockholms Läns Landsting, 2015, s. 8)

4.4 skapa förutsättningar för hållbara livsstilar

Värderingar och livsstil spelar på lång sikt en avgörande roll för samhällsutvecklingen och det kan vara fullt tänkbart att landsbygder, med rätt förutsättningar, uppnår en attraktivitet som blir en del av kommande livsstilsmönster. Närodlat, miljövänligt, småskaligt, uppkopplat och närvarande är värden som kan gynna landsbygdens attraktivitet, men det krävs även att det går att tillgodose grundläggande behov av service, infrastruktur och kommunikationer. Förändrade beteenden leder till en efterfrågan på exempelvis miljövänliga kommunikationer och möjligheter att bruka jorden för närodlad och miljövänlig produktion.[14]

4.5 värna vår gemensamma kulturmiljö och kulturarv

Södertälje kommun omfattar en stor bredd av attraktiva kulturmiljöer. Den präglas till stora delar av ett kulturlandskap som hävdats i tusentals år genom jordbruksskötsel. Landsbygder och skärgården i Södertälje kommun erbjuder kvaliteter, såsom exempelvis öppna landskap, djurhållning, tysta miljöer, rekreationsområden och kulturmiljöer Den biologiska mångfalden liksom skogs- och odlingslandskapets kulturmiljövärden ska värnas vid utveckling av landsbygden.

Kulturmiljö är ett brett begrepp som omfattar människans fysiska spår och avtryck i landskapet genom historien. Det kan vara bebyggelse, eller spår av den, men det kan också vara olika typer av åkrar, slåtter- och betesmarker, gravar, vägar med mera som berättar om levnadssätt, brukande och kommunikationer genom tiderna.

14 (Stockholms Läns Landsting, 2015, ss. 13,14)

MÅLOMRÅDE

5

Gemensam utveckling

Kommunala närvaro och effektiv organisation

Visionstext - Vart vi vill komma:
I Södertälje skapar vi levande landsbygder tillsammans med medborgare, näringsliv och samhällets övriga aktörer.

Strategitext - Så gör vi:
Genom att stärka landsbygdsperspektivet i kommunens olika verksamheter kan vi syfta till att öka kunskapen om landsbygdernas kvaliteter, utmaningar och förutsättningar. För en framgångsrik lands-bygdsutveckling och för en god och jämlik möjlighet att bo och verka i hela kommunen, behöver arbetet vara långsiktigt och tvärsektoriellt där olika aktörer, internt och externt, samverkar för att nå målen.

Mål - Därför prioriterar vi att:

5.1 stärka landsbygdsperspektivet i kommunkoncernens olika verksamheter
5.2 sprida och höja kunskapen om landsbygdernas kontext
5.3 tydliggöra ansvar och samla resurser
5.4 främja ökat samarbete mellan akademi, föreningsverksamhet, näringsliv och kommunkoncernen
5.5 öka kommunens synlighet i landsbygderna

Inriktning - kommunala närvaro och effektiv organisation

5.1 stärka landsbygdsperspektivet inom kommunkoncernen

Utmaningen att bryta stuprörstänkandet och att arbeta med ett holistiskt landsbygdsperspektiv lyfts ofta fram. Omställningen från en mer förvaltande hållning till en mer utvecklande tar tid och Södertälje behöver fortsätta sitt arbete med samverkan och processer inom kommunkoncernens olika verksamheter för att stärka landsbygdsperspektivet.

5.2 sprida och höja kunskapen om landsbygdernas kontext

Att öka och sprida kunskap och kompetens ger engagemang och är en förutsättning för att landsbygdsstrategin ska få genomslag i Södertälje. För att målen med landsbygdsstrategin ska kunna nås behöver kunskapen om levande och livskraftiga landsbygder finnas inom hela kommunkoncernen.

5.3 tydliggöra ansvar och samla resurser

Arbetet med att driva landsbygdsperspektiv bör utgå från relevanta styrsignaler, ha fastställda mål och utifrån det rimliga resurser. Ägarskapet för frågorna behöver förtydligas och ansvaret organiseras på ett genomtänkt sätt, utifrån mål och målområden. Då landsbygdsperspektiven i stor utsträckning skär över kontorsgränser kan det finnas skäl att skapa förutsättningar för ett samverkansforum inom kommunkoncernen. Det kan drivas på medarbetarnivå, men får ökad tyngd genom ett tydligt uppdrag från ledningen.[15]

5.4 ta vara på kraften i samverkan

En bra samverkan och samarbete är avgörande för levande landsbygder. Samverkan mellan offentliga aktörer och civilsamhället är vanligt förekommande i arbetet med landsbygdsperspektiv. Själva mötet har ett värde i sig. Det leder inte alltid till förändringar men kan vara viktigt för den ömsesidiga tilltron.[16] I genomförandet av landsbygds- och skärgårdsstrategin ingår att hitta synergier och samverkansmöjligheter med berörda aktörer för en hållbar utveckling[17]

5.5 öka kommunens synlighet i landsbygderna

Det finns ett behov av att öka kommunens synlighet i landsbygderna. Samtidigt som det finns ett behov av att öka landsbygderna synlighet i kommunkoncernen.

15 (Tillväxtverket, 2022, s. 37)
16 (Tillväxtverket, 2022, s. 44)
17 (Region Stockholm, 2018, s. 7)

FRÅN TIDIGARE DIALOGER I BÄCK
synpunkter från dialogen på Bäckby Torg (januari 2018) och dialogen med kvi
"Bevara läget"
En plats där jag kan hänga och spela gitarr
"Ett ställe för ungdomar att måla graffiti"

Genomförande, uppföljning och styrning

Genomförande

Södertälje kommuns nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att driva en effektiv verksamhet inom sitt uppdrag utifrån lagstiftning, politiska mål, bolagsordningar, ägardirektiv, reglementen, styrdokument och ekonomiska förutsättningar.

Nämnder, förvaltningar, bolagsstyrelser och bolag ansvarar för arbetet inom sina respektive ansvarsområden och ska ta hänsyn till landsbygdsstrategin i sin egen planering och uppföljning av mål och resultat i syfte att koncernen ska arbeta gemensamt för att nå kommunens ambitioner för hållbara, levande och attraktiva landsbygder i Södertälje.

Handlingsplan

Landsbygdsstrategin kommer att åtföljas av handlingsplaner som beskriver vilka konkreta åtgärder som kan användas för att genomföra strategin. Där beskrivs också vilka prioriteringar och metoder som ska användas, samt hur strategiernas inverkan på målen ska följas upp. För att förverkliga strategin krävs ett fortsatt målinriktat arbete.

Uppföljning

Återkoppling av erfarenheter hjälper kommunen att förbättra arbetet med landsbygdsutveckling. För att få en bild av om strategin verkligen gör någon nytta – att landsbygden faktiskt blir bättre för människor som bor och verkar i den – behöver resultatet utvärderas.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för uppföljning av landsbygdsstrategin. Arbetet ska följas upp årligen och bereds av samhällsbyggnadskontoret genom delårsbokslut. Uppföljning sker under Q3. Samhällsbyggnadskontoret är dokumentansvarig. Som dokumentansvarig ansvarar kontoret för att sammanställa och redovisa effekterna av kommunens samlade insatser utifrån landsbygdsstrategins målområden och mål.

Utvärdering

Landsbygdsstrategin ska utvärderas kontinuerligt. När strategin har antagits identifieras, analyseras och prioriteras det fortsatta utredningsbehovet tillsammans med berörda aktörer.

Styrning

Det finns en mängd mål, strategier och dokument som dels sätter ramen för landsbygdsstrategin och dels har andra viktiga kopplingar till strategin. Innehållet i flera av de målområden och mål som tas upp i landsbygdsstrategin berörs också i andra styrdokument. Syftet med att de finns med i landsbygdsstrategin är för att visa hur dessa är kopplade till just landsbygderna, vilket inte alltid är tydligt där de förekommer i andra dokument.

Målkonflikter och synergieffekter

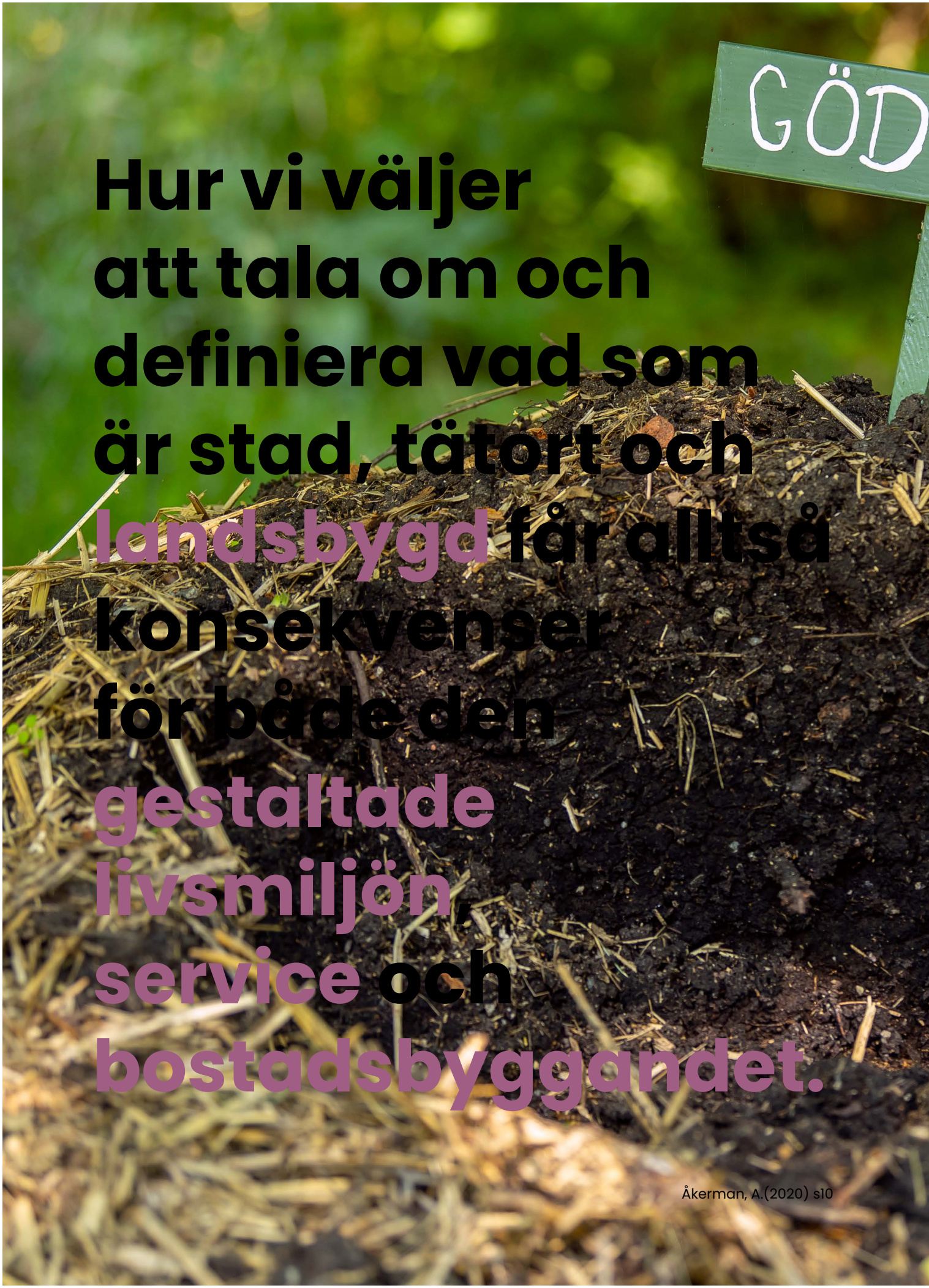
Målkonflikter uppstår i allmänhet när två mål är oförenliga, och man därför bara kan uppnå det ena målet på bekostnad av det andra.[18] Samhällsplanering innebär att väga samman olika målsättningar och intressen för att uppnå en långsiktigt hållbar tillväxt och utveckling. Ofta handlar det om målkonflikter kopplade till frågor om attraktivitet, hushållning av resurser samt hållbar tillväxt och utveckling.[19] Med utgångspunkt i landsbygdernas behov och utmaningar behöver kommunen ta ett gemensamt, samlat grepp över landsbygdsutveckling och systematiskt arbeta för att identifiera målkonflikter och skapa synergieffekter mellan olika målsättningar och intressen.

Nästa steg

Landsbygdsstrategi kommer att åtföljas av handlingsplaner för att beskriva vilka konkreta åtgärder som kan användas för att genomföra strategin. Det är inom detta steg som en bred förankring internt och externt är avgörande.

För att lyckas med intentionerna i landsbygdsstrategin behöver kommunens nämnd- och förvaltningsöverskridande arbete förbättras. Med utgångspunkt i landsbygdernas behov och utmaningar behöver kommunen ta ett gemensamt, samlat grepp över orts- och bygdeutvecklingen och systematiskt arbeta för att skapa synergieffekter mellan olika verksamheter och projekt.

18 (Wandén, 2003)
19 (Prop. 2017/18:179. En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder för ett Sverige som håller ihop, 2018)

Hur vi väljer att tala om och definiera vad som är stad, tätort och landsbygd får alltså konsekvenser för både den gestaltade livsmiljön, service och bostadsbyggandet.

Åkerman, A.(2020) s10

Del 2 -Fördjupande material

Södertäljes förutsättningar

Södertälje kommun har en stor landsbygd med ett viktigt kulturarv och vackra naturmiljöer. Det strategiska läget i Stockholmsregionen med närhet till såväl Europavägar som järn- och vattenvägar skapar drivkraft för att bo, verka och besöka kommunens landsbygder.

Landskapet utgörs av ett sprickdalslandskap som är karaktäristiskt för Södermanland med både stora opåverkade skogsområden och öppna åkerlandskap. Bebyggelsen i landsbygder karaktäriseras av gårdar, torp, äldre täta bystrukturer och moderna bygrupperingar. Tätorterna är, med undantag för samhällena Ekeby, Tuna och Sandviken i Enhörna, tillkomna som stationssamhällen som sedan vuxit sig större.

Utveckling och utbyggnad

Landsbygdernas utveckling är beroende av ett starkare befolkningsunderlag för att kunna utveckla service, kollektivtrafik och övrig infrastruktur. Samtidigt är det en förutsättning att varje enskilt områdes unika förutsättning tas till vara. Utvecklingen behöver ske i samklang med lokal utveckling och med landsbygdernas kvaliteter, såsom exempelvis öppna landskap, kulturmiljöer, tysta miljöer, rekreationsområden och djurhållning.[20]

På landsbygden ska utbyggnad fokuseras till de orter som bedöms ha bäst förutsättningar att utvecklas till centra i sitt omland. Dessa orter benämns i översiktsplanen ”tyngdpunkter på landsbygden” och inkluderar Järna, Hölö, Mölnbo tätorter. Ekeby, Tuna och Sandviken tätorter utgör tillsammans tyngdpunkten i Enhörna kommundel.[21]

Aspekter att beakta inkluderar bl.a.

- natur- och kulturvärden
- miljö och klimataspekter
- regionala och mellankommunala förhållanden
- landskapsförutsättningar
- karaktären på befintlig bebyggelse
- tillgänglighet med kollektivtrafik
- förutsättningar för jordbruk
- riksintressen
- möjlighet att lösa VA-försörjningen på ett långsiktigt hållbart sätt.

Utbyggnad ska också vara förenlig med god kommunal ekonomi. För all utbyggnad på landsbygden gäller att behov av offentlig service som t.ex. förskola, skola, och äldreomsorg ska säkras tidigt i planprocessen. Även allmänhetens och föreningslivets tillgång till mötesplatser, planer och idrottsplatser bör säkerställas.[22]

20 (Vallentuna kommun, 2022)
21 (Södertälje kommun, 2013, s. 22)
22 (Södertälje kommun, 2013, s. 37)

Kommundelarna och tätorter

Kommundelarnas läge inom pendlingsavstånd till Södertälje, Stockholm och flera andra städer i Mälardalen gör dem till ett attraktivt val för människor som söker ett naturnära boende med tillgänglighet till den regionala arbetsmarknaden, service och kommunikationer. En av styrkorna med Södertälje kommun är våra levande landsbygder med olika kommundelar som var för sig har sin egen identitet.

I Södertälje kommun finns flera tätorter med egen karaktär. Järnvägens framdragning medförde bildandet av stationssamhällena Järna, Mölnbo och Hölö i annars utpräglade landsbygdssocknar. Där har också en viss näringsverksamhet utvecklats vid sidan om jordbruket.

Järna

Järna är en populär bostadsort i ett bördigt och öppet landskap. Järna har en unik profil genom antroposofernas närvaro och intresset för ekologisk odling. Järna har mycket goda förutsättningar att utveckla sin småstads-karaktär, tack vare goda kommunikationer och det strategiska läget längs E4:an. I Järna finns potential att växa i och i anslutning till tätorten.

Vårdinge-Mölnbo

Mölnbo är huvudort i Vårdinge-Mölnbo kommundel och ligger i ett vackert natur- och kulturlandskap. Orten byggdes som ett stationssamhälle vid riksväg 57. Liksom i Järna stannar pendeltåget i Mölnbo vilket ger en relativt god tillgänglighet med kollektivtrafik till Södertälje stad. Orten är relativt väl sammanhållen, med koncentration kring järnvägsstationen.

Hölö-Mörkö

Hölö-Mörkö har goda förutsättningar att erbjuda boende såväl i en småort som på landet och dessutom permanentboende på ön Oaxen. Hänsyn ska tas till att jordbruksmark och det öppna landskapet är viktigt för att behålla kommundelens attraktionskraft. Hölö-Mörkö har Hölö tätort som centrum. Det är ett villasamhälle med byggnadsstilar från det senaste århundradet. Tåget passerar men stannar inte.

Enhörna

I Enhörna är strukturen annorlunda med tre tätorter: Ekeby, Tuna och Sandviken. Det är tre närliggande tätorter med sinsemellan olika karaktärer, lokaliserade i en naturskön omgivning med höga natur- och kulturvärden.

Skärgården och kust samt Mälaren

Södertälje kommun har ett omfattande kustområde genom läget vid Saltsjön/Mälaren och Östersjön. Planeringen ska värna om de natur- och kulturvärden samt de ekosystemtjänster som havet, Mälaren och kusten levererar. Exploatering och andra ingrepp i miljön får endast komma till stånd om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden. Turismens och det rörliga friluftslivets intressen ska särskilt beaktas.[23]

23 (Södertälje kommun, 2013, s. 101)

Från globala till lokala mål

Agenda 2030

Agenda 2030 syftar till att minska fattigdom, orättvisor och ojämlikheter och att vända klimatkrisen under det kommande decenniet. Målen är globala men bygger på att de implementeras på lokal nivå för att skapa en hållbar värld för alla. Södertälje har ett ansvar att inom sitt påverkansområde se till att målen förverkligas. Arbetet med Agenda 2030 ska genomsyra alla kommunens verksamheter. Landsbygdsstrategin ska stödja genomförandet av Agenda 2030, FN:s 17 globala hållbarhetsmål och Södertäljes uppsatta mål för ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

EU:s landsbygdsvision

Europeiska kommissionen har tagit fram ett meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden. Mot bakgrund av dessa och den process som genomförts presenterar kommissionen en vision om starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden 2040. Till visionen kopplas tio ambitioner för landsbygdsområdenas utveckling. Dessa föreslås vara gemensamma mål för visionen.[24] En långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden – för starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden 2040.

Visionen innehåller fyra åtgärdsområden med tillhörande mål. Insatsområdena är att:

- starkare - livskraftiga lokalsamhällen - tjänster av kvalitet
- sammanlänkade - digital infrastruktur, kollektivtrafik, mobilitet
- resilienta - motståndskraftiga mot klimatförändringar, naturkatastrofer och ekonomiska risker
- välmående - lokal produktion, utbildning, flaggskeppsinitiativ, forskning och innovation

Nationella landsbygdspolitiken

Det övergripande målet för en sammanhållen landsbygdspolitik i Sverige är att nå en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet. Till det övergripande målet hör tre delmål. Dessa tre delmål balanserar de tre hållbarhetsdimensionerna och lyder:[25]

- Landsbygdernas förmåga att ta till vara förutsättningarna för företagsamhet och sysselsättning är långsiktigt hållbar, samtidigt som miljömålen nås. Landsbygderna bidrar till en positiv utveckling av Sveriges ekonomi.
- Landsbygderna bidrar till att stärka Sveriges konkurrenskraft i en utveckling mot en cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi och till ett hållbart nyttjande av naturresurserna samt till att relevanta miljökvalitetsmål uppfylls.
- Likvärdiga förutsättningar för människor att arbeta, bo och leva i landsbygderna.

24 (Näringsdepartementet, 2021, s. 1)
25 (Näringsdepartementet, 2021, ss. 7,8)

Landsbygdsprogrammet

Landsbygdsprogrammet finns för att utveckla landsbygden i Sverige. I programmet finns mål som styr utvecklingen. För att nå målen finns det olika stöd och ersättningar för miljö, hållbarhet och innovation.

Omvärldsbevakning

När mer specifika landsbygds- och skärgårdsstrategier från olika regioner i Sverige studeras är en sak tydlig: samma övergripande mål och teman återkommer. De övergripande målen formuleras, precis som i Södertäljes landsbygdsstrategi om att skapa förutsättningar för människor att bo, verka och driva företag i landsbygder.

Till de teman som återkommer hör:

- infrastruktur
- boende
- företagande (inklusive besöksnäring)
- natur- och kulturvärden (inklusive attraktivitet)
- vård och omsorg
- utbildning

Den generella målbilden är att dessa områden ska förbättras.[26] Dessa teman tas bland annat upp i landsbygdsstrategin utifrån perspektivet Södertälje kommun.

RUFS 2050

Landsbygds- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen

Strategins syfte är att ge vägledning för regionplanering och kommunal översiktsplanering, samt att underlätta samarbete, dialog och samsyn mellan regionala och lokala aktörer inom offentlig, privat och ideell sektor på landsbygden och i skärgården. Strategin är också ett kunskapsunderlag för landsbygdens och skärgårdens utvecklingspotential, i syfte att främja en positiv utveckling.

Fyra insatsområden har identifierats för att utveckla möjligheterna att bo och verka på landsbygden och i skärgården. Insatsområdena är att:

- förbättra tillgängligheten
- utveckla attraktiva och livskraftiga lokalsamhällen
- stärka det lokala näringslivet
- utveckla natur-, kultur- och rekreationsvärden.

Sammanfattning av Södertälje Landsbygdsstrategins 5 målområden:

1. **Tillgängligheten och konnektivitet** - fysiska och digitala
2. **Lokalsamhällen** - boende, service och livskvalitet
3. **Näringsliv** - varierat och hållbara näringsliv
4. **Landskap och livsstil** - natur, kultur och rekreation
5. **Gemensam utveckling** - kommunala närvaro och organisation

26 (Stockholms läns landsting, 2017) s.12-13

Kommunala styrdokument

Landsbygdsstrategin är ett komplement till kommunens övriga styrdokument. Mål och Budget, Översiktsplanen och riktlinjer för bostadsbyggande på landsbygden är särskilt viktig för landsbygdernas utveckling.

Mål och Budget

I Mål och budget 2022-2024 finns övergripande mål bl.a. om att ge förutsättningar till medborgare och företag att leva hållbart, samt att vara en attraktiv kommun att driva företag i.

Dessa målsättningar har en stark koppling till landsbygdsstrategin. Landsbygdsfrågorna pekas ut särskilt Inom 'på väg mot en hållbar Södertälje'. Här nämns att företag ska kunna blomstra i hela kommunen och bidra till stadens utveckling, men också till att utveckla kommundelarnas tätorter och hela kommunens landsbygd. Här nämns också att kommunen ska värna och utveckla de unika kvaliteter som respektive kommundel har och underlätta för de som vill bo, verka och driva företag på landsbygden.

Översiktsplanen

Översiktsplanen är vägledande för den fysiska utvecklingen i kommunen. De uttrycker kommunens vilja och syftar till att markanvändningen och kommunens rumsliga struktur ska bli så bra som möjligt. Detta omfattar bland annat områden som föreslås utvecklas för bebyggelse och hur mark-, och vattenområden ska förvaltas. Planerna syftar till att uppnå en bra helhet och forma en framtid där människor och företag kan leva och växa hållbart och där kommunen utvecklas med hänsyn.

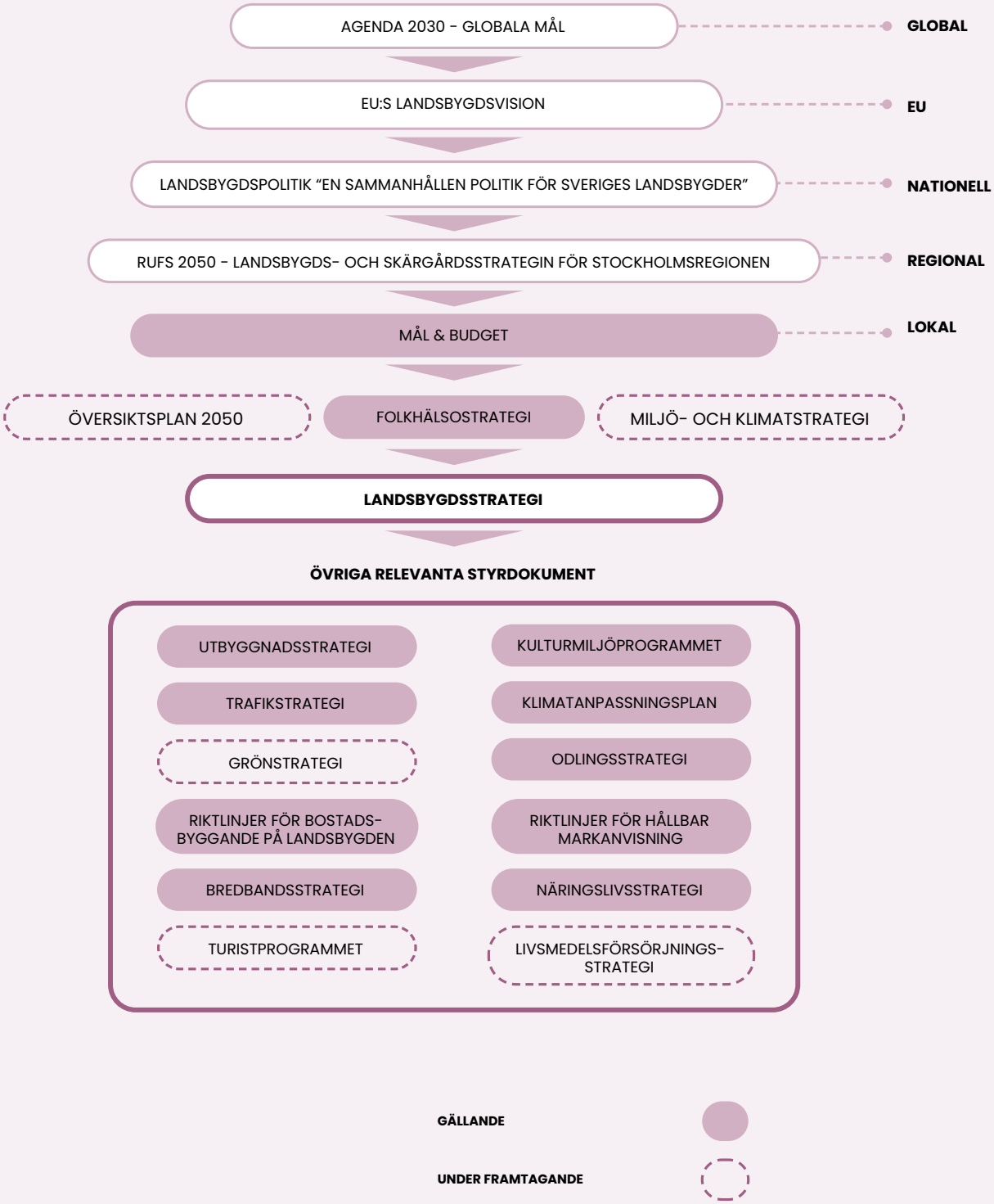
Riktlinjer för Bostadsbyggande på landsbygden

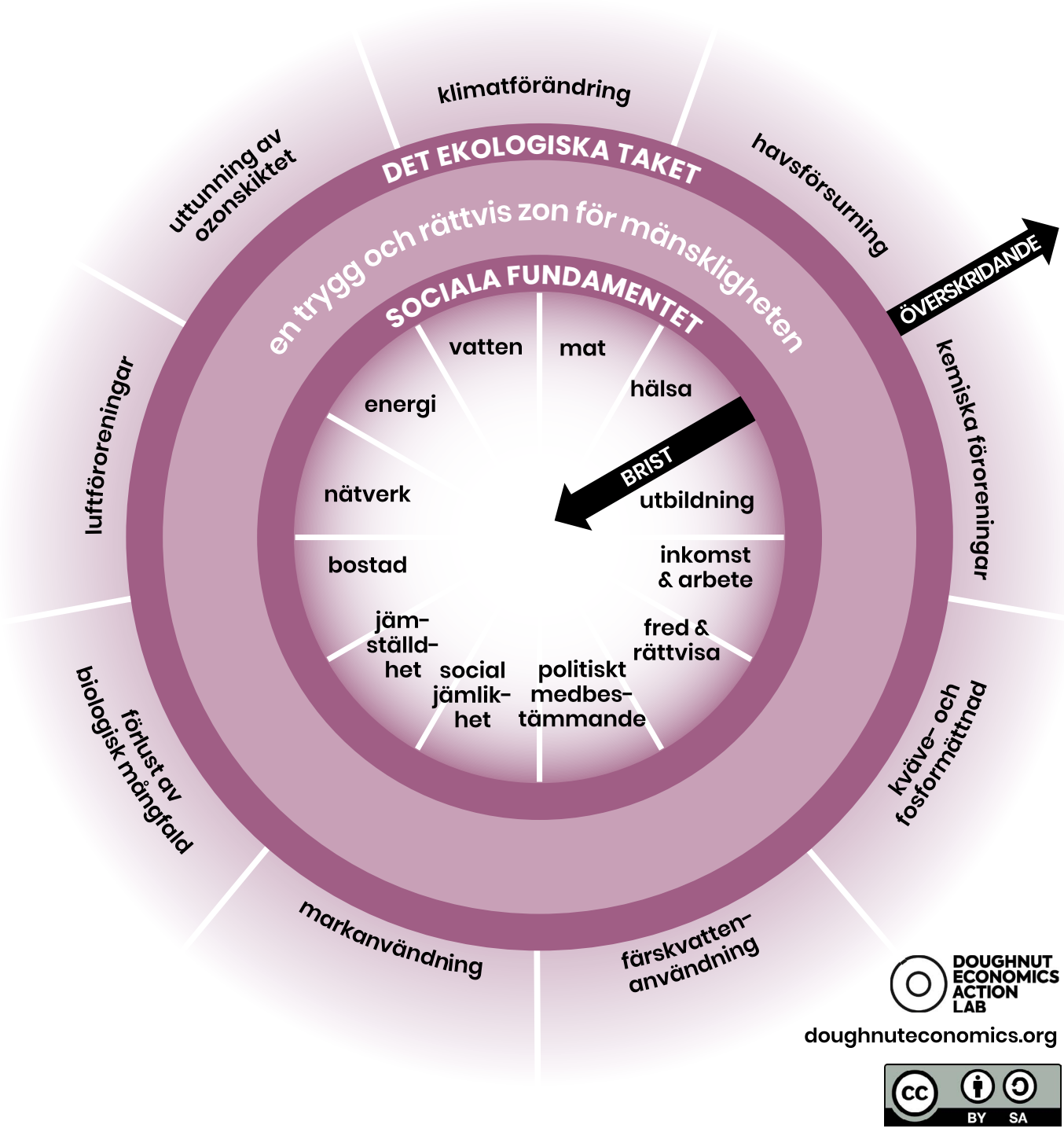
Riktlinjerna är ett stöd vid bygglov, förhandsbesked och planbesked på landsbygden. Med utgångspunkt i principer för arkitektur, landskapsbild och kulturmiljö där specifika riktlinjer har tagits fram för lokalisering, placering och gestaltning. Riktlinjerna används av tjänstepersoner men kan även vara en hjälp för medborgare för att få en förståelse för vad Södertäljes viljeriktning är för landsbygden och hur vi bäst bygger för att värna om dess kvaliteter.

Strategin blir det övergripande dokumentet med visionen och målen. Där riktlinjerna är ett försök till att konkretisera dessa för bostadsbyggande inom området arkitektur, landskapsbild och kulturmiljö. Riktlinjerna kan vara behjälpliga i den utvärdering som strategin föreslår ska göras för att avgöra hur utvecklingen på landsbygden går.

Landsbygdsstrategin och relevanta styrdokument

Strategi & Styrning - från global till lokal nivå

Munkmodellen (doughnut-modellen) är en ekonomisk modell som sätter ekonomisk prestanda i relation till människors livskvalitet och jordens ekologiska tillstånd

Uppföljnings- och dialogverktyg kring livskvalité

Vår tids stora utmaningar - allt ifrån klimatförändringar och miljökriser till ekonomiska kriser och nu en global pandemi – tydliggör behoven av samhälleliga förändringar på flera systemnivåer för att uppnå en hållbar utveckling. Produktions-och konsumtionssystem behöver förändras i grunden för att människan ska kunna fortsätta utvecklas och leva ett gott liv på vår planet. Detsamma gäller det sätt vi samhällsplanerar på. Liksom hur vi utformar våra ekonomiska kalkyler. Regioner, städer, landsbygder och tätorter har identifierats som viktiga i att leda de förändringar som krävs för att skapa mer hållbara samhällen. Nya hållbarhetsmål ställer dock krav på nya sätt att mäta och analysera ett samhälles välfärd och utveckling.

Munkmodellen (doughnut-modellen) är en ekonomisk modell som sätter ekonomisk prestanda i relation till människors livskvalitet och jordens ekologiska tillstånd.

En analysmodell som svarar upp mot denna efterfråga är den så kallade munkmodellen (Doughnut model eller Doughnut economics). Modellen består av indikatorer som bygger på de tolv sociala målen i Agenda 2030 och de nio planetära gränserna. Indikatorerna visar hur ett samhälle förhåller sig till de ekologiska övre gränserna respektive de sociala grundvillkoren, vilket visualiseras med hjälp av en munk. En ekonomi, eller ett samhälle, anses välmående när alla de tolv sociala grundmålen är uppfyllda utan att någon av de nio ekologiska gränserna överskrids.[27]

I dagsläget mäter kommunen primärt aktiviteter - antal deltagare eller brukare - vilket inte ger tillräckligt med underlag för att kunna uttala sig om effekter av insatser mot olika, främst sociala, hållbarhetsmål.

Munkmodellens naturliga koppling till Agenda 2030 kan stödja kommunen att ta fram indikatorer som tydligt kopplar an till globala hållbarhetsmål, är influerade av nuläget samt är uppföljningsbara.[28]

Många delar av samhället utmanas idag i att adressera komplexa samhällsproblem med organisationer som ofta innehåller snäva uppdragsformuleringar, stuprör och kortsiktighet samtidigt som de senaste decennierna präglats av ökade krav på uppföljning i offentlig sektor.

Kommunala verksamheter ska förhålla sig till olika styrdokument, politiska målsättningar och krav på att följa upp dessa. Samtidigt som intentioner ofta är goda, riskerar dessa mekanismer att generera en styrsignalsträngsel när flertalet målsättningar tävlar om utrymme i tjänstemäns vardagsarbete. [29]

27 (RISE Research Institute of Sweden, 2021, s. 1)
28 (RISE Research Institute of Sweden, 2021, s. 10)
29 (RISE Research Institute of Sweden, 2021, s. 14)

Kommunens ansvar – roller och verktyg

Kommunerna i Sverige har inget specifikt ansvar när det gäller landsbygdsutveckling. De har däremot ansvar att verka för likvärdiga förutsättningar inom sin kommun när det gäller deras huvuduppdrag och lagstadgade ansvar för medborgarna (den så kallade likställighetsprincipen).

Lagstadgade uppgifter är social omsorg (äldre- och handikappomsorg samt individ- och familjeomsorg), för-, grund- och gymnasieskola, plan och byggfrågor, miljö- och hälsoskydd, renhållning och avfallshantering, vatten och avlopp, räddningstjänst, civilt försvar, biblioteksverksamhet och bostäder. Dessa uppgifter är viktiga grundförutsättningar för ett attraktivt liv i landsbygderna.[30] Kommuner har också en skyldighet att i sina verksamheter säkerställa tillämpningen av barnets rättigheter utifrån barnkonventionen.

Kommunen kan också besluta om egna initiativ. Dessa uppkommer utifrån ett behov eller vilja och tas av berörd nämnd. Kommunen arbetar redan idag med att exempelvis skapa förutsättningar och samverka med andra offentliga och kommersiella aktörer inom näringslivsutveckling, infrastrukturutveckling, klimat-, och miljöarbetet samt för att tillgänggöra en aktiv och meningsfull fritid i hela kommunen.[31]

Genom såväl kommunens lagstadgade kärnverksamhet som kommunens egna initiativ verkar de kommunala verksamheterna för att landsbygderna bibehåller och utvecklar de kvaliteter som gör att hela kommunens attraktivitet ökar.

Likställighetsprincipen innebär att kommuner och regioner inte får behandla kommunmedlemmar olika annat än på sakliga grunder.

30 (Tillväxtverket, Vem gör vad för landsbygder?, 2021)
31 (Vallentuna kommun, 2022)

Roller

Offentligt lokaler och förvaltning
Södertälje kommun och kommunala bolag bygger och förvaltar många av kommunens byggnader, lokaler och miljöer. Kommunen använder i den mån det är möjligt sina lokaler som språngbräda för att vara delaktiga i den lokala utvecklingen och stärka föreningslivet och nätverkande.
Kommunala bolag - Telge koncernen
Genom sin verksamhet kan de kommunala bolagen ha en stor strategisk betydelse för att kunna förverkliga landsbygdsstrategins vision.

Planer och bygglov
Den byggda miljöns kvaliteter läggs i stor utsträckning fast genom plan- och bygglovsprocessen. Genom att i alla skeden lägga vikt vid utformningen av strukturer, utemiljöer och byggnader kan en hållbar och sammanhållen samhällsutveckling främjas.

Markinnehav och markanvisningar
Kommunens markägande är en viktig resurs i samband med hållbar utveckling i landsbygder. Hur och när markanvisningar och utarrenderingar sker kan styra både urvalet av intressenter och resultatet.

Lokal utveckling (Leader)
Lokal utveckling och landsbygdsutveckling handlar i grunden om samverkan mellan det offentliga, det privata och det ideella för att samlat och tillsammans utveckla lokalsamhällen. Målet med leadermetoden är att skapa attraktiva områden med konkurrenskraftig verksamhet, nya företag och fler jobb.

Beställare
Södertälje kommunkoncern spenderar stora summor på att handla upp tjänster och varor med påverkan i landsbygder. Upphandling bör ske med fokus på hållbarhet, lokalproduktion och kvalitativa aspekter, så att ett långsiktigt fördelaktigt resultat uppnås.

Näringslivsavdelning
Näringslivsavdelning arbetar med en bredd av frågor rörande företagsklimat, exempelvis företagande på lika villkor, kompetensförsörjning, stadskärne- och landsbygdsutveckling.

Kretslopp och energi
Kommunernas fysiska planering har en avgörande roll för att skapa långsiktigt hållbara och robusta strukturer där små och medelstora lösningar för kretslopp och energi tas tillvara genom bland annat små och medelstora VA och energianläggningar.

Attraktiv arbetsgivare
Tillgången till kompetenta medarbetare är en förutsättning för en hållbar framtid i Södertälje. För att Södertälje Kommun ska kunna rekrytera och behålla kompetent personal behöver arbetsplatsen erbjuda flexibilitet, kompetensutveckling och en attraktiv arbetsmiljö.

Verktyg

Forskning & innovationsprojekt
Följforskning och innovationsprojekt föder ny kunskap samtidigt som Södertälje syns på nationellt och internationellt arenor. Kommunkoncernen behövas utrustas och riggas för att hantera den höga efterfrågan.

Lokaler
Tillgång till bra lokaler som är anpassade som mötesplatser eller för fritidsändamål är en förutsättning som inte alltid finns att tillgå. Kommunen bör använda i den mån det är möjligt sina lokaler som språngbräda för att vara delaktiga i den lokala utvecklingen och stärka föreningslivet och nätverkande. Samnyttjandet skapar en identitet och bidrar till sociala mötesplatser.

Digitalisering
Digitalisering ger effektivare arbetssätt, ökad tillgänglighet och service. Lärdomar som rådande pandemi har medfört med t.ex. förbättrade digitala arbetssätt, är en potential i arbetet med landsbygdsutveckling, där omställning till ett mer hållbart samhällsbygge är centralt.

Processer, samverkan & dialog
Tydliga processer för samverkan & dialog mellan olika aktörer och kompetenser främjar utbyte av olika perspektiv och föder ny kunskap, vilket ofta är en viktig förutsättning för att kunna förstå och lösa komplexa utmaningar.

Strategisk planering & styrdokument
Strategisk planering är grunden för att kunna sätta mål, göra prioriteringar och konkretisera ambitioner i mål och budget. Styrdokument på olika teman eller för geografiska områden, kan utgöra kunskapsunderlag och tydliggör inriktningar för hur kommunen ska bevaras och utvecklas.

Evenemang
Att evenemang arrangeras i Södertäljes landsbygder har stor betydelse. Det bidrar till att skapa levande landsbygder och en attraktiv kommun att besöka bo och verka i. Dessutom stimuleras ekonomin, efterfrågan på tjänster ökar och landsbygderna marknadsförs.

Mötesforum
Mötesforum bidra till ökat nätverkande och ökad dialog, både mellan företagare såväl som mellan företag, kommun och politiker.

Evenemangssponsring
Syfte med att sponsra ett evenemang är att ge arrangören en ökad möjlighet att utveckla och förbättra evenemanget och att göra det tillgängligt för en större publik. Detta kan ge positiva effekter för kommunen genom att antalet besökare ökar. Med det följer ofta det mediala intresset för evenemanget och därmed också intresset för kommunen.

219

Medborgare
106 (48 %)

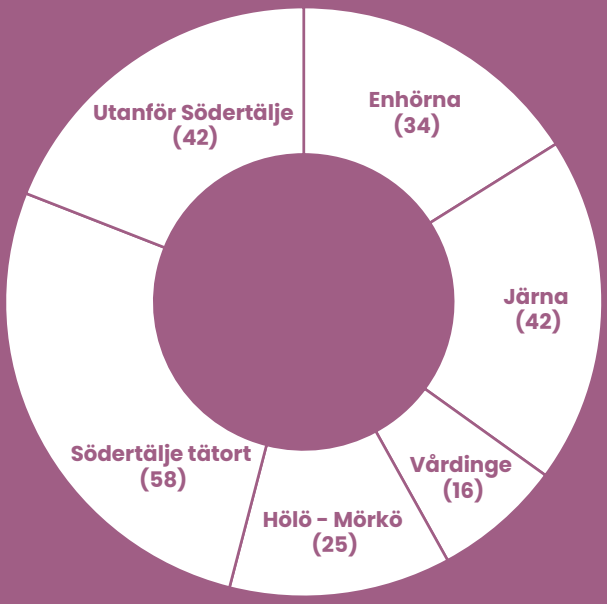
Kommunanställda
70 (32 %)

Förtroendevalda
43 (20 %)

Enkätsvar

En enkät togs fram under 2019 för att forma landsbygdsstrategin.

Det kom in 219 svar.

Var i Södertälje bor du?

Södertälje tätort - 58 (27%)

Enhörna - 34 (16%)

Järna - 42 (19%)

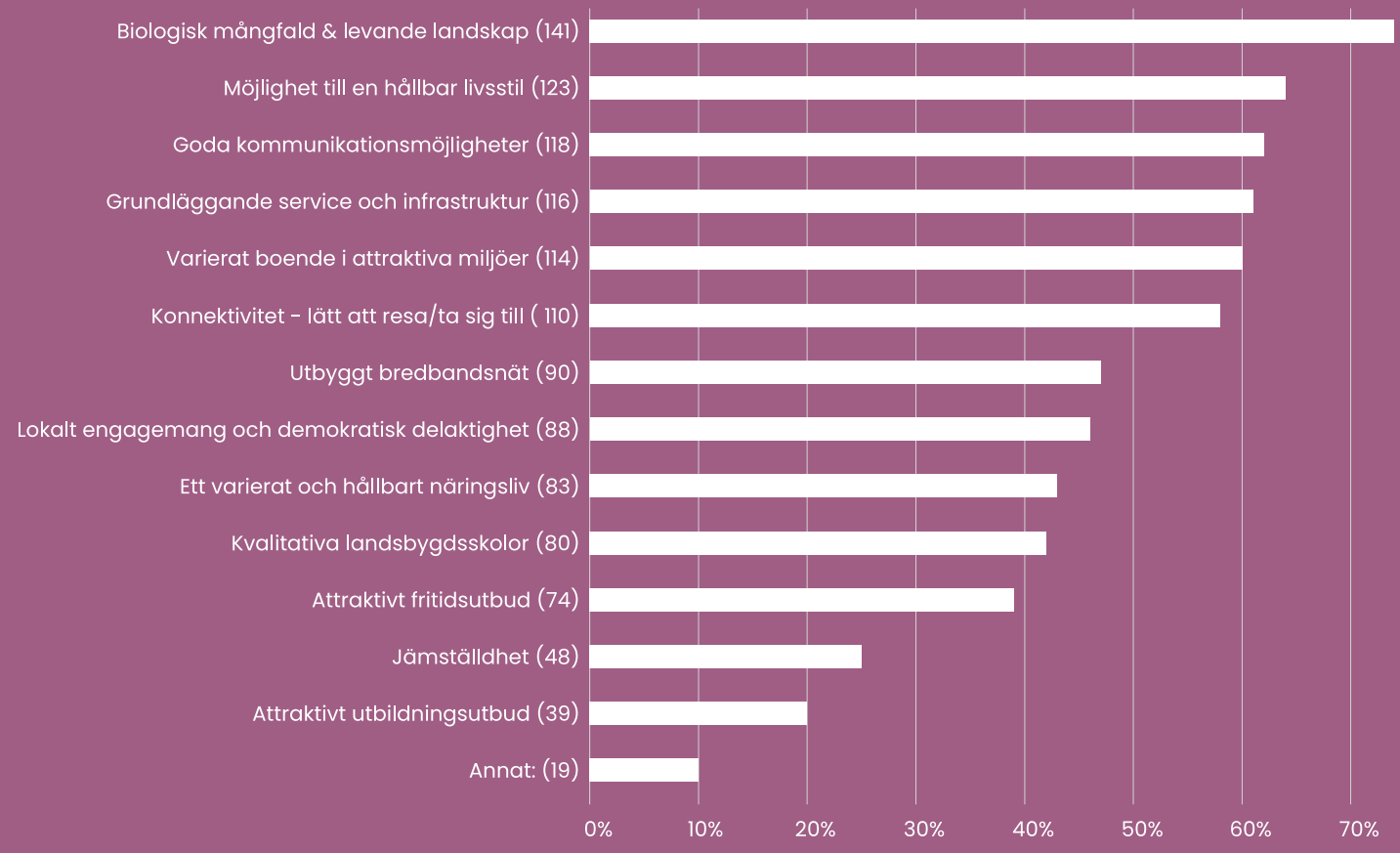
Vårding - 16 (7%)

Hölö - Mörkö - 25 (12%)

-

Utanför Södertälje - 42 (19%)

Frågan från enkäten
Vilka av nedanstående är viktiga för landsbygder i Södertälje enligt dig? Du kan välja flera alternativ.

En enkät

Målet med landsbygdsstrategin är att skapa livskraftiga landsbygder med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling. Strategins mål är hållbara, attraktiva och levande landsbygder.

Södertälje kommun har genomfört en webbenkätundersökning om landsbygdsstrategifrågor mellan den 27 december 2021 och den 31 januari 2022 Totalt samlats 220 svar och alla respondenter inte har svarat alla frågor. En del frågor hade svarsalternativ att välja på och andra frågor besvarades med fritext. Öppna fritext svaren kategoriserades och de prioriterade svaren rangordnads under varje fråga.

Syftet med enkätundersökningen är att ta reda på vad invånare tycker är viktigt i utvecklingen av landsbygder Södertälje kommun. Invånare som har besvarat denna enkätundersökning uppskattar Södertälje kommuns fantastisk natur och kulturmiljö, goda möjlighet till jordbrukslandskap samt det stadsnära läget. Infrastruktur, kollektivtrafik, bostadsförsörjning, näringsliv samt naturskydd kritiseras generellt inom landsbygdsfrågorna.

76%

Av enkätsvaren anser att ***biologisk mångfald och levande landskap*** är viktiga för landsbygder i Södertälje.

> *”I grunden handlar det om att ha någonstans att bo och mat som mättar magen. Utbildning, inte bara för arbete utan för att vi ska växa upp till sunda medborgare som förstår vår sak till att bidra till ett levande samhälle. Vi behöver goda relationer till andra människor för att må bra. Vi behöver ett samhälle som uppmuntrar till oliktänkande för vi behöver vara olika för att vårt samhälle skall fungera och utvecklas både i staden och på landsbygder. Utmaningen är just detta, att få medborgare att förstå att vi alla behövs och att vi alla behöver vara olika, att olika är en styrka! Så utmaningen tillbaka till kommunen i arbetet är att uppmuntra till småskalighet, kritiskt tänkande och innovation. Lycka till!”*

Landsbygdsstrategi enkätsvar - januari 2022

Bakgrund och arbetsprocess

Sammanfattning

Uppdrag

Beställare: Kommunstyrelsen via stadsdirektör Rickard Sundbom
Uppdragstagare: Samhällsbyggnadskontoret
Utförare: Samhällsbyggnadskontoret/Strategienheten
Beredande nämnd: Tekniska nämnd
Beslutande nämnd: Kommunfullmäktige

Uppdragsbeskrivning

Fler ska ges möjlighet att bo, leva och verka på landsbygden. Arbetet med landsbygdsutvecklingen ska fortsätta och arbetet med att ta fram landsbygdsstrategin fullföljas. (Mål & Budget 2020-2022 s.10)

Arbetsprocess

I slutet av januari 2020 gav kommunstyrelsen stadsdirektören i uppdrag att ta fram en landsbygdsstrategi för Södertälje kommun.

Arbetet pausades under perioden april 2020 till oktober 2021.

Projektet återupptogs i slutet av november 2021.

Referenser

Eskilstuna kommun. (2021). *Eskilstuna kommun*. Hämtat från Ansök om landsbygdsutvecklingsbidrag: https://www.eskilstuna.se/e-tjanster-och-blanketter/ansok-om-landsbygdsutvecklingsbidrag

European Commission. (2021). *A long-term vision for the EU's rural areas*. Hämtat från https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/long-term-vision-rural-areas_en#documents den 03 01 2022

European Commission. (2021). *A long-term Vision for the EU's Rural Areas - Towards stronger, connected, resilient and prosperous rural areas by 2040.* Bryssel: European Commission. Hämtat från https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/strategy/strategy_documents/documents/ltvra-c2021-345_en.pdf den 03 01 2022

European Parliament. (2021). *BRIEFING - Long-term vision for rural areas: European Commission Communication.* Bryssel: European Parliament. Hämtat från https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/698027/EPRS_BRI(2021)698027_EN.pdf

Gaia Arkitektur. (2021). *Odla Torg.* Hämtat från ArkDes: https://arkdes.se/wp-content/uploads/2021/11/projektrapport_odla-torg.pdf den 07 12 2021

Hela Sverige. (2017). *HELA SVERIGES LANDSBYGDSLEXIKON.* Hämtat från Hela Sverige: https://helasverige.se/vad-vi-goer/alla-fraagor-i-hela-sverige/landsbygdslexikon/ den 08 12 2021

Hela Sverige. (2020). *Hela Sverige*. Hämtat från Våra prioriterade frågor: https://helasverige.se/vad-vi-goer/vaara-prioriterade-fraagor/

Hela Sverige. (2020). *Landsbygdsutredning. Av 75 förslag är 3 genomförda.* Hämtat från https://helasverige.se/fileadmin/user_upload/Landsbygdsutredning_75_forslag.pdf den 29 12 2021

Hela Sverige. (den 29 12 2021). Hämtat från Landsbydsutredning: https://helasverige.se/index.php?id=776

Helsingborgs stad. (2016). *Helsingborgs Livskvalitetsporgram.* Helsingborg. Hämtat från https://helsingborg.se/wp-content/uploads/2014/11/antaget-livskvalitetsprogram.pdf

Jönköpings kommun. (2017). *Program för Jönköpings kommuns landsbygder.* Jönköping. Hämtat från https://www.jonkoping.se/download/18.4129a56815a40ba5f6823f4/1490171061995/Program%20f%C3%B6r%20J%C3%B6nk%C3%B6pings%20kommuns%20

landsbygder%202014_rev2017.pdf den 25 01 2022

Landsbygdsnätverket. (2021). *Så säger vi: Ord och uttryck om landsbygder*. Hämtat från https://www.landsbygdsnatverket.se/vadarlands-bygdsnatverket/sasagerviordochuttryckomlandsbygder.4.1bdb-0d5e16ec304f4054b05f.html den 13 12 2021

Linköpings kommun. (2018). *En sammanfattning av Linköpings kommuns landsbygdsstrategi.* Hämtat från https://www.linkoping.se/contentassets/535f3b0aabfe4052827fecee775bc7ad/landsbygdsstrategi_sammanfattning_181203.pdf?48df77

Linköpings kommun. (2018). *Linköpings kommuns landsbygdsstrategi.* Hämtat från https://www.linkoping.se/contentassets/d2948ee95c9544c0823e3f2db3a1f386/linkopings-kommuns-landsbygdsstrategi.pdf?48de59

Linköpings kommun. (2019). *Kommunens samlade arbete med lands-bygdsutveckling.* Hämtat från https://sammantraden.linkoping.se/welcome-sv/namnder-styrelser/arbetsmarknadsnamnden/arbetsmarknadsnamnden-2020-02-12/agenda/kommunens-samlade-arbete-med-landsbygdsutveckling-aterrapportering-av-ett-budgetuppdrag-december-2019pdf?downloadMode=open

Linköpings kommun. (den 07 12 2021). *Landsbygdsstrategi.* Hämtat från https://www.linkoping.se/kommun-och-politik/fakta-om-linkoping/regler-och-styrande-dokument/styrande-dokument/program/landsbygdsstrategi/

LRF. (den 07 12 2021). *20 förslag för tillväxt på landsbygden.* Hämtat från https://www.lrf.se/globalassets/dokument/politik--paverkan/infrastruktur-och-landsbygdsservice/lrfs-landsbygdsstrategi.pdf

LRF Lantbrukarnas Riksförbund. (den 07 12 2021). *lrf.se*. Hämtat från Tillväxt på landsbygden: https://www.lrf.se/politikochpaverkan/landsbygdspolitik/

Norrtälje kommun. (2018). *Sveriges populäraste landsbygd: Norrtälje kommuns landsbygds- och skärgårdsutvecklingsprogram.* Norrtälje kommun. Hämtat från https://www.norrtalje.se/globalassets/bygga-bo-och-miljo/sveriges-popularaste-landsbygd-norrtalje-kommuns-landsbygds--och-skargardsutvecklingsprogram-2018.pdf den 22 03 2022

Norrtälje Kommun. (2020). *Landsbygds- och skärgårdsutveckling 2030, i Sveriges populäraste landsbygdskommun, Norrtälje.* Norrtälje: Norrtälje Kommun.

Näringsdepartementet. (2021). *2020/21:FPM127 - Meddelande om EU:s landsbygdsvision.* Hämtat från https://data.riksdagen.se/fil/C7AEE606-BE1D-43C5-824A-F3BD37F66000 den 13 01 2022

(2018). *Prop. 2017/18:179. En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder för ett Sverige som håller ihop.* Stockholm: Näringsdepartementet. Hämtat från https://www.regeringen.se/4950ea/contentassets/0ae0beff7ac24e1385d4de30424b7d02/171817900webb.pdf den 04 02 2022

Region Stockholm. (2018). *Landsbygds- och skärgårdsstrategi för Stockholmsregionen.* Hämtat från http://www.rufs.se/globalassets/h.-publikationer/2018/landsbygd-och-skargardsstrategin_webb.pdf

Region Stockholm. (2018). *RUFS 2050 - Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen.*

Region Stockholm. (den 07 12 2021). *Handlingsprogram för landsbygds- och skärgårdsstrategin - från strategi till handlling 2021-2022.* Hämtat från http://www.rufs.se/globalassets/h.-publikationer/2020/handlingsprogram-2020-04-15-pdf.pdf

RISE Research Institute of Sweden. (2021). *Munkmodellen som uppföljnings- och dialogverktyg i tomelilla kommun - En förstudie av behov och förutsättningar av at använda munkmodellen i ett svenskt kommunalt sammanhang.* Hämtat från https://www.ri.se/sites/default/files/2021-12/Tekie%20et%20al%202021%20Munkmodellen%20som%20uppf%C3%B6ljnings-och%20dialogverktyg%20i%20Tomelilla%20kommun_f%C3%B6rstudie_RISE.pdf

SOU 2017:1. (2017). *För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd.* Stockholm. Hämtat från https://www.regeringen.se/4b136a/contentassets/ace-c663a156a41659021e0e1387e713d/sou-2017_1_web.pdf

Stockholms Läns Landsting. (2015). *Hållbar landsbygdsutveckling - En förstudie.* Hämtat från http://www.rufs.se/globalassets/h.-publikationer/hallbar-landsbygdsutveckling_lowres.pdf

Stockholms läns landsting. (2017). *Nulägesanalys av Stockholms läns landsbygd och skärgård.* Stockholm: Tillväxt- och regionplaneförvaltningen. Hämtat från http://www.rufs.se/globalassets/h.-publikationer/2017/nulagesanalys_landsbygd_och_skargard.pdf den 08 12 2021

Sveriges Arkitekter. (2020). *Vägen framåt - Handlingsplan för hur arkitekter kan bidra i omställningen till ett ekologiskt hållbart samhällsbyggande.* Stockholm: Sveriges Arkitekter.

Södertälje kommun. (2013). *Framtid Södertälje Översiktsplan 2013-2030.*

Södertälje kommun. (2017). *Trafikstrategi.* Hämtat från https://www.sodertalje.se/globalassets/styrande-dokument/trafikstrategi.pdf

Södertälje kommun. (2021). *Mål och budget 2022-2024.* Hämtat från

https://www.sodertalje.se/globalassets/styrande-dokument/sodertalje-kommun---mal-och-budget-2022-2024.pdf

Tillväxtverket. (2020). *Städer och landsbygder, Forskning, fakta och analys.* Östersund: Tillväxtverket. Hämtat från https://tillvaxtverket.se/download/18.2dffd46c1764d34e50213927/1607948131575/Rapport%20St%C3%A4der%20och%20landsbygder%20December%202020.pdf den 08 12 2021

Tillväxtverket. (2021). *Att sätta fokus på landsbygder Del 1: Så gör kommuner och regioner.* Östersund: Tillväxtverket. Hämtat från https://tillvaxtverket.se/download/18.2dd805c-517b6193673766e95/1631094903871/Att%20s%C3%A4tta%20fokus%20p%C3%A5%20landsbygder%20del%201_rapport.pdf den 07 12 2021

Tillväxtverket. (2021). *Att sätta fokus på landsbygder Del 2: Lärdomar från kommuner och regioner.* Östersund: Tillväxtverket. Hämtat från https://tillvaxtverket.se/download/18.2dd805c517b619367377498d/1631271514714/Rapport%200377%20Att%20s%C3%A4tta%20fokus%20p%C3%A5%20landsbygder%202.pdf den 07 12 2021

Tillväxtverket. (2021). *Vem gör vad för landsbygder?* Hämtat från Vem gör vad för landsbygder?: https://tillvaxtverket.se/amnesomraden/regional-kapacitet/livskraftiga-landsbygder/vem-gor-vad-for-landsbygder.html den 08 12 2021

Tillväxtverket. (2022). *Vägledning för livskraftiga landsbygder.* Hämtat från https://tillvaxtverket.se/download/18.71874e0917e87184cb029360/1643364726111/V%C3%A4gledning%20f%C3%B6r%20livskraftiga%20landsbygder.pdf

Uppsala kommun. (2017). *Landsbygdsprogram för Uppsala kommun.* Uppsala: Uppsala kommun. Hämtat från https://www.uppsala.se/contentassets/f3418d40642449b2baa2e176f154bd17/landsbygdsprogram_webb.pdf den 08 12 2021

Uppsala kommun. (2019). *Handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsprogram 2019–2020.* Uppsala: Uppsala kommun. Hämtat från https://www.uppsala.se/contentassets/732f3e0d935b42fba2a38f1c68e47bdb/handlingsplan-for-uppsala-kommuns-landsbygdsprogram-2019-2020.pdf den 08 12 2021

Vallentuna kommun. (den 07 12 2021). *Vallentuna kommun.* Hämtat från Landsbygdsstrategi: https://www.vallentuna.se/bygga-bo-och-miljo/samhallsutveckling-och-hallbarhet/vallentuna-kommuns-landsbygdsstrategi/

Vallentuna kommun. (2022). *Landsbygdsstrategi 2022-2026.* Vallentuna kommun.

Wandén, S. (2003). *Samhälle, system och miljöstyrning – En diskussion om synergier, konflikter och hållbarhet i miljöarbetet.* Stockholm: Naturvårdsverket.

Ystads kommun. (2021). *Landsbygdsstrategi för Ystads kommun remissversion.* Ystads kommun.

Åkerman, A. (2020). *En annan landsbygd : om gestaltad livsmiljö på landsbygden.* Falkenberg: Rian designmuseum.

Södertälje kommun

Samhällsbyggnadskontoret, Södertälje kommun
Besök: Stadshuset, Nyköpingsvägen 26, Södertälje
Tel: 08-523 010 00 (Kontaktcenter)
E-post: sbk@sodertalje.se
www.sodertalje.se